

FRENDE FORSIKRING

Rapport om solvens og finansiell stilling

Pilar 3 – oppdatert med ny organisering vedtatt
30. mai 2017

Innledning

Finansforetaksloven stiller krav om offentliggjøring av finansiell informasjon (Pilar 3). Krav til innholdet i denne rapporten er spesifisert i vedlegg til forskrift om utfyllende regler til Solvens II-forskriften.

Denne rapporten er utarbeidet for Frende Forsikring konsern. En tilsvarende rapport er utarbeidet for Frende Livsforsikring AS og Frende Skadeforsikring AS.

Denne rapporten er oppdatert 30. august 2017 som en følge av planlagte endringer i den juridiske selskapsstrukturen som ble vedtatt i generalforsamling 30. mai 2017.

Sammendrag

Frende Forsikring består av holdingsselskapet Frende Holding AS med tilhørende datterselskaper, Frende Skadeforsikring AS og Frende Livsforsikring AS. Konsernet omfatter kun livsforsikring- og skadeforsikringsvirksomhet i Norge.

Virksomheten drives fra konsernets hovedkontor i finanshuset Jonsvoll i Bergen.

Konsernets vesentlige risikoer er forsikringsrisiko og markedsrisiko. Vi styrer disse risikoene gjennom en disiplinert forsikringsstrategi og en moderat investeringsfilosofi. På lengre sikt er vi også eksponert for en forretningsmessig risiko der stadig hyppigere endringer i markedet gjør det viktig at vi er i stand til å respondere på endringer i omgivelsene. Vårt viktigste verktøy for å møte denne utfordringen er en robust strategiprosess og påfølgende mål- og resultatstyring.

Frende Forsikring konsern er godt kapitalisert med en solvensmargin på 174 %, etter utbytte.

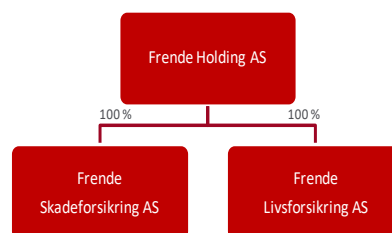
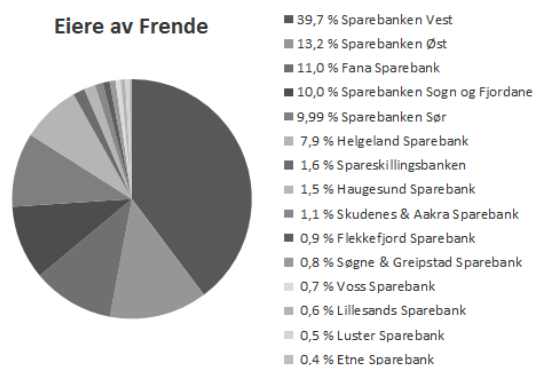
Hovedtrekk 2016

- Markedsveksten fortsetter. Bestandspremie i konsernet 31.12.2016 er MNOK 2365,8
- Resultat før skatt for året MNOK 312,5, totalresultat etter skatt MNOK 244,5.
- Egenkapitalavkastning (ROE) etter skatt var 21,7 %.
- Gode risikoresultater i Skade og Liv
 - Skadeprosent for egen regning skadevirksomheten var 73,8 % (73,1).
 - Erstatningsandel i livvirksomheten var 55 % (67)
- Kostnadsprosent skadevirksomhet var 18,7% (18,9).
- Kostnadsandel livvirksomheten var 119 % (132)
- Finansavkastning var MNOK121,1, tilsvarende 4,2%.

A. Virksomhet og resultater

A.1 Virksomhet

Frende Forsikring består av holdingsselskapet Frende Holding AS med tilhørende datterselskaper, Frende Skadeforsikring AS og Frende Livsforsikring AS. Selskapene ble stiftet 20. juni 2007 og har felles driftsmodell. Frende Holding AS eies av 15 frittstående sparebanker hvor fordelingen fremgår av nedenstående illustrasjon.

Frende Livsforsikring AS og Frende Skadeforsikring AS har felles driftsmodell med en ledergruppe, som sikrer en god og helhetlige kundeopplevelse og effektive prosesser. Selskapene står sterkere i møte med fremtidige kundeforventninger, og har gode muligheter til å optimalisere videre innovasjon og produktutvikling. Siden oppstarten av Frende Forsikring har selskapene hatt flere felles funksjoner, som IT, økonomi, salg og marked.

Konsernet har ingen gruppeinterne transaksjoner utover kostnadsdeling av felles funksjoner, som fordeles til kostpris.

Frende Forsikring er under tilsyn av Finanstilsynet¹. PWC² reviderer årsregnskapene for foretakene i konsernet.

A.2 Forsikringsresultat

Erstatningskostnader for egen regning var MNOK 1 220,7 (1 139,3), fordelt på MNOK 959,6 (847,3) i betalte skader og MNOK 261,1 (291,9) i endring erstatningsavsetning for egenregning. I tillegg er det avgitt innskuddsreserver på MNOK 91,7 (87,1).

Skadevirksomheten gir en skadeprosent for egen regning på 73,8, etter et erstatningsår med relativt mange storskader for egen regning. Livvirksomheten har i 2016 hatt positiv utvikling i risikoresultatet, spesielt relatert til uføreavsetninger innenfor privat og bedriftssegmentet.

Solvens II - bransjer	Brutto				Netto			
	31.12.2016		31.12.2015		31.12.2016		31.12.2015	
	Opptjent premie	Erstatningskostnader	Opptjent premie	Erstatningskostnader	Opptjent premie	Erstatningskostnader	Opptjent premie	Erstatningskostnader
Forsikring mot inntektstap	26,8	18,2	23,8	25,3	26,3	18,2	23,3	25,3
Yrkeskadeforsikring	41,0	44,1	37,9	31,7	40,3	44,1	37,2	33,7
Motorvognforsikring - ansvar	243,0	159,7	227,3	140,4	240,2	161,0	224,8	139,5
Motorvognforsikring - øvrig	403,4	282,7	367,1	258,7	398,8	282,7	363,1	257,3
Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	617,9	431,3	558,7	412,7	601,1	428,2	545,0	390,9
Ansvarsforsikring	15,7	29,0	14,4	20,8	15,5	29,0	14,2	20,8
Assistanseforsikring	110,7	92,5	97,5	84,2	108,8	92,5	95,5	84,2
Forsikring mot diverse økonomisk tap	13,8	10,4	11,3	8,5	13,6	10,4	11,2	8,5
Total	1 472,2	1 067,9	1 338,0	982,4	1 444,8	1 066,2	1 314,3	960,3

Tabell 1: Tabellen viser brutto opptjent premie og brutto erstatningskostnader Skadevirksomheten per Solvens II - bransje. Beløp er oppgitt i MNOK.

¹ Finanstilsynet, Revierstredet 3, Postboks 1187 Sentrum 0107 Oslo

² PricewaterhouseCoopers AS, Sandviksbodene 2A, Postboks 3984 – Sandviken, NO – 5835 Bergen

I mill	Individuell					Sum 2016
	Individuell kapitalforsikring	Gruppelivs forsikring	Kollektiv pensjons- forsikring	Individuell rente- og pensjons- forsikring	Øvrige produkter	
Finansinntekter & andre inntekter	11,9	3,3	5,1	12,9	4,2	37,4
Renteresultat	11,9	3,3	5,1	12,9	4,2	37,4
Renteresultat 2015	6,7	1,1	1,7	1,7	1,4	12,6
Risikopremie	96,5	22,9	33,8	111,9	41,8	306,8
Erstatninger	31,5	19,2	23,1	70,6	23,5	168,0
Tilleggsavsetning			0,4	1,0		1,3
Netto gjenforsikring	-2,4	1,6	5,6	9,5	7,6	21,9
Risikoresultat	67,3	2,1	4,7	30,8	10,6	115,6
Risikoresultat 2015	61,8	3,5	-0,5	2,8	11,7	79,3
Administrasjonspremie netto	51,5	6,9	38,8	51,9	23,3	172,4
Andre inntekter			10,0			10,0
Administrasjonsavsetning	0,0	-	0,2	1,7	0,2	2,2
Driftskostnader	58,0	16,5	48,6	67,2	23,0	213,3
Administrasjonsresultat	-6,5	-9,6	0,0	-17,1	0,1	-33,0
Administrasjonsresultat 2015	-6,6	-10,4	-5,4	-18,2	-2,9	-43,5
Bransjeresultat f. skatt uten andre kostnader	72,7	-4,3	9,8	26,7	15,0	120,0
Bransjeresultat f. skatt uten andre kostnader 2015	61,8	-5,8	-4,1	-13,7	10,2	48,4

Tabell 2: Tabellen viser selskapets rente-, risiko og administrasjonsresultat fordelt per bransje. Beløp er oppgitt i MNOK.

A.3 Investeringsresultat

Frønde konsernets totale finansinntekter på MNOK 121,1 (43,1) refererer seg til avkastning på plassering i aksjefond, renteportefølje og eiendom. Årets avkastning er 4,2%. Konsernet har felles forvaltning av kollektiv og selskapsportefølje. Konsernets kapitalforvaltning er fokusert på diversifisering og moderat risiko, og anses å ha en profil som er tilnærmet bransjepraksis.

Holding	Total investerings- avkastning
	31.12.2016
Norske aksjer	2,8
Nordiske aksjer	5,9
Globale aksjer	17,8
Emerging Markets aksjer	2,5
Aksjer totalt	29,1
Eiendom	20,3
Norske omløpsobligasjoner	31,9
Norske lån & fordringer	10,9
Høyrente obligasjoner	10,4
Globale IG obligasjoner	17,7
Renter totalt	70,9
Total avkastning per 31.12.2016	121,1

Tabell 3: Tabellen viser avkastning fordelt på ulike aktivaklasser. Beløp er oppgitt i MNOK.

A.4 Resultat fra øvrig virksomhet

Forsikringsrelaterte driftskostnader er på MNOK 481,3 (447,6). Konsernet er dimensjonert for å takle forventet vekst i kundemassen uten vesentlig økning i ressurser. Kostnadsnivå er stabilt med unntak

av noe høyere IT kostnader i tillegg til høyere salgsprovisjoner relatert til større vekstandel innenfor nye distributører spesielt i skadevirksomheten. Det er fortsatt fokus på effektivisering og automatisering av driften, samt tilpasning til digitalisering av kundeprosessene.

Frende konsernet har ved utgangen av 2016 200 ansatte, mot 171 i 2015.

Konsernet har ingen andre virksomhetsområder utover forsikringsvirksomhet.

A.5 Andre opplysninger

Selskapet har ingen andre vesentlige opplysninger om virksomhet eller resultater.

B. System for risikostyring og internkontroll

B.1 Generelle opplysninger om systemet for risikostyring og internkontroll

Organisering og ansvarsområder

Styret har det overordnede ansvaret for selskapets styring og kontroll er tilstrekkelig og at Frende Forsikring har ansvarlig kapital som er forsvarlig med utgangspunkt i Frendes risikoprofil og regulatoriske krav.

Frende har opprettet følgende faste utvalg på konsernnivå:

- Revisjonsutvalg
- Risikoutvalg
- Godtgjørelsesutvalg

Utvalgene fungerer som forberedende organ for styret.

Konsernsjef

Konsernsjefen er ansvarlig for å gjennomføre strategier og retningslinjer vedtatt av styret. Konsernsjefen skal sørge for at risikostyring gjennomføres, dokumenteres, overvåkes og blir fulgt opp på en forsvarlig måte og i henhold til styrets føringer. Konsernsjefen skal fastsette nødvendige instruksjoner og retningslinjer for hvordan Frende Forsikring sin risikostyring skal gjennomføres i praksis.

Konsernsjefen skal løpende følge opp endringer i selskapets risikoeksponering og informere styret om vesentlige endringer. Konsernsjef skal minimum én gang per år gi styret en samlet vurdering av Frende Forsikring sin risikosituasjon.

Styret har for øvrig fastsatt egen instruks for konsernsjef.

Daglig leder og øvrige ledere i Frende

Daglig leder er primært ansvarlig for å implementere de føringene styret gir i forhold til risikostyring og internkontroll.

CFO har ansvaret for utvikling av rammeverk for risikostyring og oppfølging og videreutvikling av risikostyringssystemer i samarbeid med CRO.

Alle ledere har ansvar for den daglige risikostyringen innenfor eget område. De skal til enhver tid påse at risikostyringen og risikoeksponeringen er innenfor de rammer og overordnede styringsprinsipper som er besluttet av styret eller administrerende direktør. Alle ansatte har ansvar for å utføre sine arbeidsoppgaver i tråd med de fullmakter, retningslinjer og instruksjoner som gjelder.

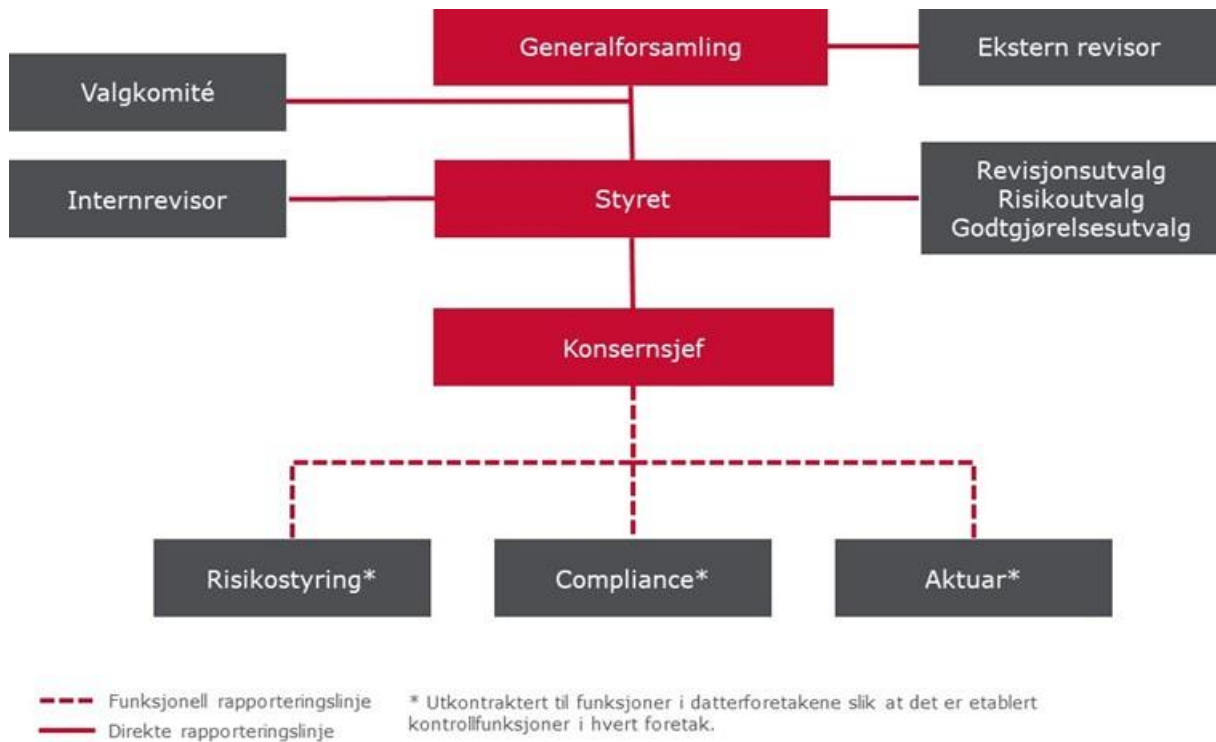
Nøkkelfunksjonene utgjør Frendes andrelinjeforsvar og har ansvar for å overvåke, vurdere og gi råd om risikosituasjonen. Det er opprettet egne nøkkelfunksjoner innen aktuar-, risikostyring- og compliance som ivaretar konsernet under ett. Alle nøkkelfunksjonene har direkte dialog med styret og ledelsen vedrørende saker innenfor sitt ansvarsområde.

Aktuarfunksjonen har ansvar for fastsettelse av de forsikringstekniske avsetningene, samt å uttale seg om selskapets tegningsretningslinjer og reassuranseprogram.

Compliancefunksjonen har ansvar for å følge opp etterlevelse av internt og eksternt regelverk.

Risikostyringsfunksjonen har ansvar for å overvåke og bistå med å implementere risikostyringssystemet.

Internrevisjonen overvåker at risikostyring og internkontroll er målrettet, effektivt og fungerer som forutsatt. *Internrevisjonen* gir sin uavhengige bekreftelse til rapporterer periodisk til risikoutvalget og styret.

Figur 1: Illustrasjon av organiseringen av Frende Forsikring.

Figur 2: Figuren illustrer de tre forsvarslinjene og ansvarsfordelingen mellom dem.

Godtgjørelsesordninger

Frende Forsikring har et enkelt kommuniserbart og åpent belønningssystem. Belønningssystemet skal sammen med utfordrende og spennende arbeidsoppgaver lede til at selskapet fremstår som en attraktiv arbeidsgiver.

Styret beslutter prinsippene for selskapets godtgjørelsesordninger, samt lønn og vilkår for adm. dir. CFO og ledere av aktuarfunksjonene. Godtgjørelsesutvalget rådgir administrerende direktør i spørsmål som omhandler kompensasjon til ledende ansatte og gir sin innstilling knyttet til lederlønnsprinsipper og godtgjørelsesstrategi og godtgjørelsespakker for selskapets ledende ansatte og ansatte med kontrolloppgaver. Godtgjørelsesutvalget har også en gjennomgang av selskapets retningslinjer for godtgjørelsesordninger.

Maksimal variabel godtgjørelse er satt til 1 månedslønn for samtlige ansatte med unntak av ledergruppen. Ledergruppen har en maksimal variabel godtgjørelse på 1,5 månedslønn. Kriteriene for utdeling av bonus er en funksjon av avkastning på egenkapitalen og bestandsvekst for Frende Forsikring samlet sett.

I tillegg har selskapet innskuddspensjon til alle ansatte og ytelsespensjon til en liten andel av ledelsen.

B.2 Krav til egnethet

Frende har etablert rutiner for egnethetsvurdering av blant annet ledere og kontrollfunksjoner i foretaket. Både ledere og nøkkelpersoner må ha hederligandel og de kvalifikasjoner administrasjonen vurderer som nødvendig for å fylle den konkrete stilling vedkommende skal ivareta i foretaket. Egnethetsvurdering av daglig leder gjennomføres av styret i tilknytning til ansettelsesprosessen. Egnethetsvurdering av andre sentrale funksjoner som nøkkelfunksjoner, gjennomføres i tråd med vedtatte retningslinjer av administrasjonen i foretaket. Egnethetsvurdering og tilhørende dokumentasjon oversendes til Finanstilsynet i tråd med gjeldende regelverk.

B.3 Risikostyringssystemet, herunder egenvurderingen av risiko og solvens

Frende har etablert risikostrategier på alle vesentlige områder som er integrert inn i egne styrende dokumenter. Risikostrategiene skal sikre at virksomheten identifiserer, styrer og følger opp risikoer på alle vesentlige områder.

Risikorammeverket

Risikoappetitt definerer på overordnet nivå virksomhetens vilje til å bære risiko. Styret har definert en risikoappetitt som blir oppdatert minst årlig og vurderes inn i strategien og de vurderinger som gjøres i ORSA- prosessen.

Selskapets risikoprofil reflekterer en vurdering av virksomhetens faktiske eksponering mot de ulike risikotypene i risikouniverset. Risikoprofilen skal måles ved bruk av standardmodellen så langt det lar seg gjøre. For de deler av Frende Forsikring sitt risikounivers som ikke dekkes godt nok i standardmodellen, vurderes risikoprofilen ved hjelp av kvalitative vurderinger, og der det er mulig supplert ved kvantifisering av effekter.

Frende Forsikring sin overordnede risikoappetitt er definert som:

Overordnet risikoappetitt for Frende Forsikring

Resultat

Frende Forsikring skal ha en årlig egenkapitalavkastning høyere enn 12 %, målt i gjennomsnitt over en 5-års rullerende periode fra 2013.

Soliditet

Foretakene i Frende sin solvensmargin skal ligge på 150 % over tid, samtidig som den ikke skal komme under 120 %.

Frende Forsikring skal ikke være eksponert mot enkelthendelser på forsikringsiden som kan få vesentlig betydning for kapitalsituasjonen.

Strategisk

Frende Forsikring skal ha fokus på lønnsom vekst, med et produktspekter for PM og SMB markedet i BM.

Dette oppnås gjennom et kraftfullt distribusjonsapparat og konservativ underwriting policy.

Marked

Den samlede markedsrisiko vedtas årlig som en del av kapitalforvaltnings-strategien.

Markedsrisiko skal være lavere enn forsikringsrisiko.

Forsikring

Skadeforsikring
Combined ratio på maksimalt 93 % i gjennomsnitt over en femårsperiode.

Livsforsikring
Skadeprosent på maksimalt 75 % i gjennomsnitt over en femårsperiode.

Motpart

Reell motpartsrisiko skal være lav og således ikke ha vesentlig betydning for selskapets resultat.

Operasjonell

Selskapets operasjonelle risiko skal ikke ha vesentlig betydning for resultater og renommé og skal heller ikke medføre brudd på lover og forskrifter.

Figur 3: Figuren viser Frende Forsikring sin overordnede risikoappetitt.

Risikoappetitten brytes ned til risikorammer som angir mulig eksponering mot de ulike risikotypene. De konkrete risikorammene fremgår i de underliggende retningslinjene.

Risikostyringsfunksjonen

Risikostyringsfunksjonen rapporterer til CFO og har direkte dialog med styret og ledelsen vedrørende saker innenfor sitt ansvarsområde. Funksjonen har i tråd med Solvens II regelverket og Finansforetaksloven ansvar for følgende hovedområder:

- Bistand til ledelsen med å gjennomføre risikostyringssystemet på en effektiv måte
- Overvåke risikostyringssystemet
- Rapportering om risikoeksponering og rådgivning til ledelsen om risikostyrings spørsmål
- Identifisering og vurdering av nye risikoer

Identifisering av risiko

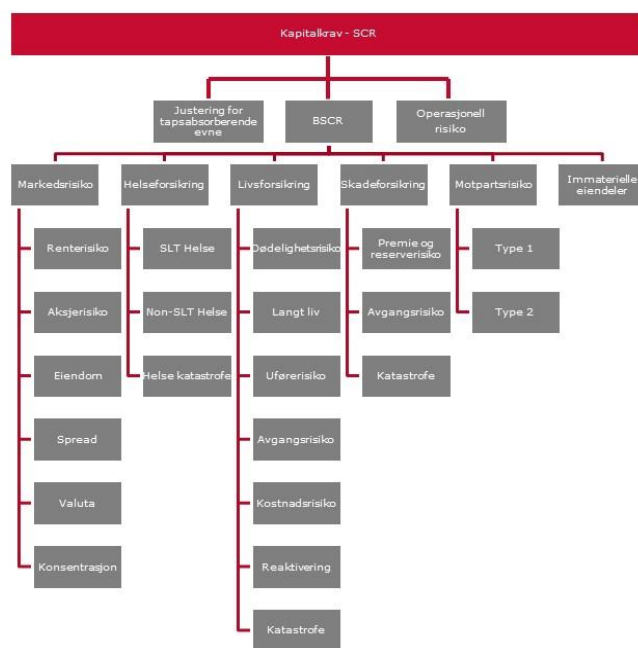
Operasjonelle risikoer blir identifisert basert på en analyse av sannsynlighet for at en hendelse inntreffer og konsekvensen det har for at vi når vårt målbilde. Risikovurderingen gjøres årlig med utgangspunkt i arbeidsprosesser i hver enhet og rapporteres videre til styret og ledelsen.

Måling av risiko

Frende Forsikring benytter standardmodellen sine forutsetninger og resultater for å beregne risiko og tilhørende kapitalkrav for alle risikokategorier. Standardmodellen benyttes både i kapitalframskrivningen, og for å teste at risikoprofilen er i tråd med risikoappetitten og gjeldende risikorammer. Som figuren nedenfor viser dekker standardmodellen alle vesentlige risikokategorier med unntak av strategisk risiko.

Standardmodellen er kalibrert slik at det skal være 0,05 % sannsynlighet for at et samlet tap over en periode på 12 måneder overstiger det beregnede kapitalkravet.

Vår vurdering er at vår samlede risiko er ivaretatt gjennom beregningene og forutsetningene som ligger til grunn i standardmodellen.

Figur 4: Figuren viser alle moduler og undermoduler som inngår i beregningen av kapitalkravet.

Rapportering av risiko

Alle ledere har løpende ansvar for å overvåke, rapportere og bekrefte risiko- og kontrollsituasjon på egne områder. Dette gjøres minst en gang i året i en sentralisert styrt risikovurderingsprosess. Eksponering i de største risikokategoriene analyseres kvartalsvis og rapporteres halvårlig til styret og ledelsen.

Det utarbeides en halvårlig risikorapport som skal gi styret og ledelsen oversikt over de største risikoene. Fremde er eksponert for og utviklingen i disse.

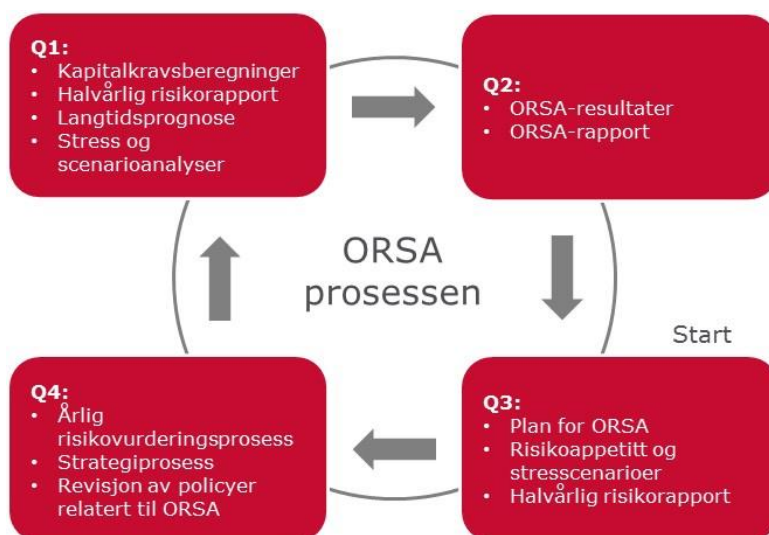
Resultatene fra ORSA-prosessen oppsummeres i en rapport i henhold til policy for ORSA og policy for internkontroll.

Styret mottar årlig rapport fra aktuar-, compliance- og internrevisjonsfunksjonen i henhold til instruks.

Prosess for egenvurdering av risiko og solvenssituasjon

Det gjennomføres årlig en egenvurdering av risiko- og solvenssituasjonen (ORSA-prosessen) per underliggende forsikringsselskap, samt en konsolidert rapport for Fremde Forsikring. ORSA-prosessen tar utgangspunkt i vår eksponering og en vurdering av stresstester på våre største risikokategorier, strategi og femårig forretningsprognose. Det blir gjennomført stress- og scenarionalyser for å vurdere effekten av ulike økonomiske nedgangsscenarioer ut planperioden.

Styret behandler ORSA gjennom året som det fremkommer av årshjulet nedenfor. I 2016 er det også opprettet et risikoutvalg som bistår styret med forberedelse av saker relatert til risikostyringen, herunder ORSA.

Figur 5: Figuren illustrerer gjennomføringen av ORSA-prosessen i Frende.

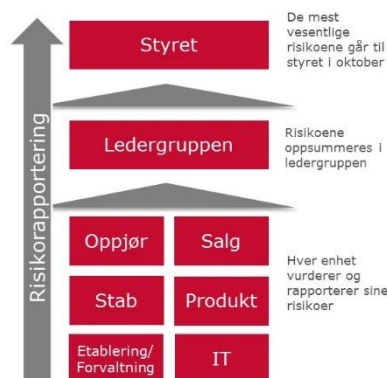
B.4 Internkontrollsystem

Det gjennomføres årlig en internkontroll og risikovurderingsprosess for å vurdere våre prosesser og eksisterende risikoreduserende tiltak. Prosessen involverer alle avdelinger i Frende og ledergruppen.

Internkontrollen baseres på en vurdering av sannsynlighet og konsekvens i de arbeidsprosesser som er definert i de respektive enhetene.

En samlet vurdering av risikosituasjonen forelegges styret.

Foretaket har en etablert compliancefunksjon i tråd med kravene i gjeldende regelverk. Funksjonen rapporterer til administrerende direktør og styret. Rollen utøves i samsvar med styrets vedtatte instruks for compliancefunksjonen.

Figur 6: Figuren viser hvordan risikoene rapporteres fra hver enhet og opp til ledergruppen og styret.

B.5 Internrevisjonsfunksjon

Internrevisjonen kontrollerer at foretakene i konsernet er organisert og drives på en forsvarlig måte og i samsvar med gjeldende krav til virksomheten.

Internrevisjonen gjennomfører sine prosjekter i henhold til årlig revisjonsplan som behandles og besluttes av styret.

Utøvelsen av internrevisjonsfunksjonen er outsourcet til EY. På den måten forblir funksjonen uavhengig og objektiv i forhold til virksomheten den undersøker.

B.6 Aktuarfunksjon

Aktuarfunksjonen rapporterer til CFO og har direkte dialog med styret og ledelsen vedrørende saker innenfor sitt ansvarsområde. Funksjonen har i tråd med Solvens II regelverket og Finansforetaksloven ansvar for følgende hovedområder:

- Prosess for fastsettelse av forsikringstekniske avsetninger til Solvens II formål
- Uttale seg om selskapets retningslinjer for tegning av forsikringer

- Uttale seg om selskapets reassuranseprogram
- Bidra til en effektiv implementering av selskapets risikostyringssystem
- Aktuarfunksjonens rapport til styret og ledelsen

B.7 Utkontraktering

Styret har vedtatt retningslinjer for utkontraktering fra Frende. Retningslinjene er gjenstand for årlig styrebehandling. Det er etablert struktur for risikovurdering av utkontrakterte prosesser, og det gjennomføres kontroll og rapportering av utkontrakterte prosesser og funksjoner. All utkontraktering fra Frende meldes Finanstilsynet.

Frende har valgt å utkontraktere internrevisjonen til EY. Internrevisjonen skal dekke Frende Holding AS med datterselskaper. Ved å utkontraktere sikrer vi en egen uavhengig og effektiv internrevisjon som kan trekke på den nødvendige kompetansen til å revidere alle våre ulike kjerneprosesser.

Det foreligger også flere gruppeinterne utkontrakteringsavtaler i Frende-konsernet. Den vesentligste utkontrakteringsavtalen gjelder utkontraktering av forsikringsoppgjør og IT fra Frende Livsforsikring til Frende Skadeforsikring AS. I tillegg foreligger det flere mindre omfangsrrike utkontrakteringsavtaler mellom foretakene i konsernet, eksempelvis knyttet til kundesenter og enkelte stab-, støtte-, og kontrollfunksjoner.

B.8 Andre opplysninger

Det er foretakets vurdering at system for risikostyring og internkontroll er hensiktsmessig med hensyn til arten, omfanget og kompleksiteten av risikoene som er knyttet til foretakets virksomhet.

C. Risikoprofil

All vesentlig risiko i konsernet stammer fra forsikringsvirksomheten i Frende Livsforsikring og Frende Skadeforsikring AS. Det tas ingen aktiv risiko i morselskapet ut over eierskapet i Frende Livsforsikring og Frende Skadeforsikring AS.

C.1 Forsikringsrisiko

Konsernets forsikringsportefølje består i hovedsak av standardiserte produkter innen privatmarkedet. Vi har en relativt lav eksponering mot bedriftsmarkedet og langhalede produkter. Vi viser for øvrig til de underliggende SFCR rapportene for Frende Livsforsikring og Frende Skadeforsikring AS for ytterligere detaljer.

C.2 Markedsrisiko

Frende Forsikring sin aksjeportefølje består utelukkende av børsnoterte aksjer, eksternt forvaltet gjennom veldiversifiserte fondsstrukturer. Aksjeporteføljen er satt sammen av andeler i aksjefond med betydelig innslag av stabile aksjer (lav beta) som normalt skal medføre mindre kurssvingninger enn markedet, og som har til hensikt å gjøre det bedre enn markedet i perioder med fallende verdier.

Eiendomsporteføljen er foretatt gjennom investering i egnede veldiversifiserte fondsstrukturer med hovedfokus på investering i kontor og handelsbygg i de største byene i Norge.

Av Frende sine plasseringsmidler er om lag 80 % investert i rentemarkedet, med fokus på en veldiversifisert portefølje av norske og internasjonale høykvalitets obligasjoner (investment grade). Motparter i renteporteføljen er som hovedregel gjenstand for en grundig analyse og kredittvurdering av forvalter, og det tilordnes konkrete investeringsrammer per motpart. Som følge av karakteristika ved det norske rentemarkedet er en andel av Frende Forsikring sin renteportefølje investert i utstedere som ikke har offisiell rating fra S&P, Moody's eller Fitch (hovedsakelig banker og boligkredittforetak). Kredittrisikoen knyttet til disse motpartene vurderes som lav.

C.3 Kredittrisiko

Konsernet pådrar seg kredittrisiko gjennom avtaler foretakene inngår med eksterne aktører gjennom forsikringene vi selger, investeringene vi foretar oss og gjenforsikringsavtaler. Kredittrisiko defineres her som risiko for tap som en følge av at våre motparter ikke kan innfri sine forpliktelser.

Reassuranseprogrammet er fordelt på flere motparter, alle med en offisiell rating på minimum A. Det er ingen pågående konflikter der vi har problemer med å kreve inn våre rettmessige krav fra våre reassurandører.

C.4 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko for at vi ikke har tilstrekkelig likviditet til å betale erstatninger og dekke løpende driftskostnader som lønn og husleie.

Selskapets forretningsdrift er ikke av en slik karakter at det er vesentlig risiko for likviditetskrise. Vi mottar premien på forskudd og investerer størstedelen av forvaltningskapitalen i likvide midler slik at det til enhver tid skal være nok til å dekke forventede utbetalinger.

Ved skader av en slik størrelse at de dekkes av selskapets reassuranseprogram vil det bli utarbeidet en betalingsplan slik at selskapets likviditetssituasjon ikke blir vesentlig påvirket.

Samlet forventet profitt i fremtidig premie (EPIFP) er per 31.12.2016 MNOK 212.

C.5 Operasjonell risiko

Med operasjonell risiko menes uønskede hendelser som en følge av svikt i interne arbeidsprosesser, feil begått av ansatte, misligheter og kriminalitet, systemsvikt eller eksterne hendelser som kan lede til økonomisk tap eller tap av omdømme.

Vi definerer også compliance- og omdømmerisiko som en del av operasjonell risiko. Compliance risiko er risikoen for offentlige sanksjoner, økonomisk tap eller tap av omdømme som en følge av manglende etterlevelse av interne og eksterne regler. Omdømmerisiko er risiko for tap som en følge av redusert omdømme i forhold til kunder eller regulerende myndigheter.

Avdelingslederne er ansvarlig for å identifisere og kontrollere de operasjonelle risikoene innenfor sine operative områder. Vi har siden oppstarten i 2008 gjennomført årlige risikokartlegginger som involverer alle avdelinger og ledergruppen. De største risikoene blir vurdert i ledergruppen og rapportert videre til styret og risikoutvalget. Vi har for 2016 ikke identifisert operasjonelle risikoer som skiller seg ut i forhold til hva som kan forventes i et forsikringselskap av vår størrelse.

Frende har etablert rutiner for å identifisere, overvåke og treffe tiltak som reduserer risikoen for uønskede hendelser. Dette omfatter blant annet:

- Årlig internkontrollvurdering innen alle områder i Frende Skadeforsikring
- Årlig ledelsesbekreftelse på internkontroll
- System for avviksrapportering
- Vurderinger og anbefalinger fra internrevisor
- Årlig vurdering fra compliance

C.6 Andre vesentlige risikoer

I tillegg til de rent finansielle risikoene er Frende eksponert for en forretnings- og strategirisiko som ikke fullt ut er dekket av de øvrige risikokategoriene. Risikoen oppstår som en følge av eksterne faktorer som påvirker våre interesser og kan lede til uventede inntekts- eller kostnadssvingninger eller endret kundeferd. Dette kan for eksempel være nye konkurrenter, endringer i markedet, nye innovative løsninger eller reguleringer.

C.7 Andre opplysninger

Konsernet har ingen vesentlige usikrede risikokonsentrasjoner eller andre vesentlige opplysninger om foretakets risikoprofil.

D. Verdsetting for solvensformål

Under solvens II kreves det at eiendeler og forpliktelser verdsettes til markedsverdi. Det innebærer at både eiendeler og forpliktelser skal settes til det beløpet man må betale for å overføre forpliktelsene til en annen selvstendig og uavhengig aktør.

I de etterfølgende avsnittene har vi beskrevet sentrale antagelser og vurderinger som ligger til grunn for verdsettelse av eiendeler og forpliktelser i Solvens II.

D.1 Eiendeler

På eiendelsiden er det verdsettingen av følgende poster som har betydning for tilgjengelig kapital; immaterielle eiendeler, obligasjoner som føres til amortisert kost, avsetningen til garantiordningen og størrelsen på reassurandørenes andel av forsikringstekniske avsetninger.

Justeringene som er gjort for Frende Livsforsikring og Frende Skadeforsikring er beskrevet i SFCR-rapportene til de respektive foretakene.

D.2 Forsikringstekniske avsetninger

Tabellen nedenfor viser forsikringstekniske avsetninger under solvens II sammenlignet med forsikringstekniske avsetninger i regnskapsbalansen.

	Regnskap	Solvens II
Forsikringstekniske avsetninger, brutto	5 189	4 427
Reassurandørenes andel av forsikringstekniske avsetninger	153	147
Risikomargin		118
Forsikringstekniske avsetninger, netto	5 036	4 398

Avsetningene fordeler seg på de ulike datterforetakene og hovedbransjene på følgende måte:

Beskrivelse	Solvens II - verdsetting av forsikringstekniske avsetninger, fordelt per bransje								Totalt
	Forsikring mot inntektstap	Yrkesskadeforsikring	Motorvognforsikring - ansvar	Motorvognforsikring - øvrig	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvarsforsikring	Assistanseforsikring	Forsikring mot diverse økonomisk tap	
Premieavsetninger, brutto	4,1	7,1	8,1	25,5	46,6	2,0	13,5	1,3	108,1
Reassurandørenes andel	0,1	0,3	1,0	1,8	1,8	0,1	0,9	0,1	6,0
Premieavsetninger, netto	4,0	6,8	7,0	23,8	44,8	1,9	12,6	1,2	102,1
Erstatningsavsetninger, brutto	64,7	144,2	299,2	63,4	323,0	44,4	49,9	2,5	991,3
Reassurandørenes andel	0,0	3,7	0,2	0,1	10,8	0,3	0,0	0,0	15,2
Erstatningsavsetninger, netto	64,7	140,5	299,0	63,2	312,2	44,0	49,9	2,5	976,1
Risikomargin	5,1	11,2	22,8	6,6	27,4	3,4	4,7	0,3	81,5
Avsetninger totalt, brutto	73,9	162,6	330,1	95,5	397,0	49,7	68,1	4,1	1 181,0
Reassurandørenes andel	0,1	4,0	1,2	1,9	12,6	0,4	0,9	0,1	21,2
Avsetninger totalt, netto	73,8	158,5	328,8	93,6	384,4	49,3	67,2	4,0	1 159,7

Tabell 4: Forsikringstekniske avsetninger i Frende Skadeforsikring

Beskrivelse	Solvens II - verdsetting av forsikringsteknisk avsetninger, fordelt per hovedbransje			Total
	Helse, likt liv	Helse, likt skade	Liv	
Beste estimat av forsikringstekniske avsetninger, brutto	551	75	2 619	3 246
Reassurandørens andel	- 58	- 28		- 86
Beste estimat av forsikringstekniske avsetninger, netto	493	47	2 619	3 160
Risikomargin	19	7	10	36
Avsetninger totalt, netto	512	55	2 630	3 197

Tabell 5: Forsikringstekniske avsetninger i Frende Livsforsikring.

De produktene hvor usikkerhetene i avsetningene er størst er:

- Uførerente/-pensjoner erstatningsavviklingen har noe lengre haler en øvrige produkter.
- Barne- ungdomsforsikring grunnet kompleks sammensetning av deknninger, lange avviklingshaler og generelt få tilgjengelige bransjedata.
- IBNR- beregninger av langhalede bransjer, som f.eks yrkesskade og personskader knyttet til motorproduktene.

D.3 Andre forpliktelser

Utsatt skatteforpliktelse øker som en følge av endret verdsetting av eiendeler og forpliktelser. I tillegg føres det en forpliktelse tilsvarende avsetningen til garantiordningen.

Forventet utbytte føres ikke som en forpliktelse i Solvens II balansen, men trekkes fra i avstemmingsreserven.

Ut over dette har selskapet ingen andre forskjeller mellom forpliktelsene i Solvens II balansen og finansregnskapet.

D.4 Alternative verdsettingsmetoder

Selskapet benytter seg ikke av alternative verdsettingsmetoder.

D.5 Andre opplysninger

Selskapet har ingen andre vesentlige opplysninger om verdsetting av eiendeler og forpliktelser til solvensformål.

E. Kapitalforvaltning

E.1 Ansvarlig kapital

Tellende kapitalposter i kapitalgruppe 1 utgjør størstedelen av samlet tellende kapital. Det er kun risikoutjevningfondet som kategoriseres som kapitalgruppe 2.

Tellende kapital til å dekke solvenskapitalkravet	
Eiendeler minus forpliktelser i henhold til Solvens II prinsipper	1 315
Foreslått utbytte	-120
Ansvarlig lån	-
Basiskapital	1 195
Annen kapital	-
<hr/>	
Kapitalgruppe 1	1 150
Kapitalgruppe 2	45
Kapitalgruppe 3	-
Supplerende kapital	-
Sum tilgjengelig kapital til å dekke SCR	1 195

Tabell 6: Tabellen viser sammensettingen av foretakets ansvarlige kapital. Beløp er oppgitt i MNOK.

De største forskjellene mellom Solvens II-balansen og regnskapsbalansen kommer som en følge av:

- Immaterielle eiendeler er verdsatt til null i Solvens II balansen
- Hold-til-forfall porteføljen er verdsatt til markedsverdi
- Inkludering av forventet fremtidig fortjeneste i framtidige premier
- Neddiskontering av framtidige forpliktelser
- Reklassifisering av garantiavsetningen fra egenkapital i regnskapet til avsetning under Solvens II balansen
- Ulik verdi på utsatt skatt som en følge av forskjellige verdsettelsesprinsipper av eiendeler og forpliktelser

Forventet fortjeneste i framtidige premier er en konsekvens av at premieavsetningen går fra dagens prinsipp om uopptjent premie til et beste estimat. Med dagens forventede Combined Ratio innebærer det at vi inkluderer en forventet fremtidig fortjeneste i tilgjengelig kapital. Per 31.12.2016 utgjør fremtidig forventet profitt MNOK 212.

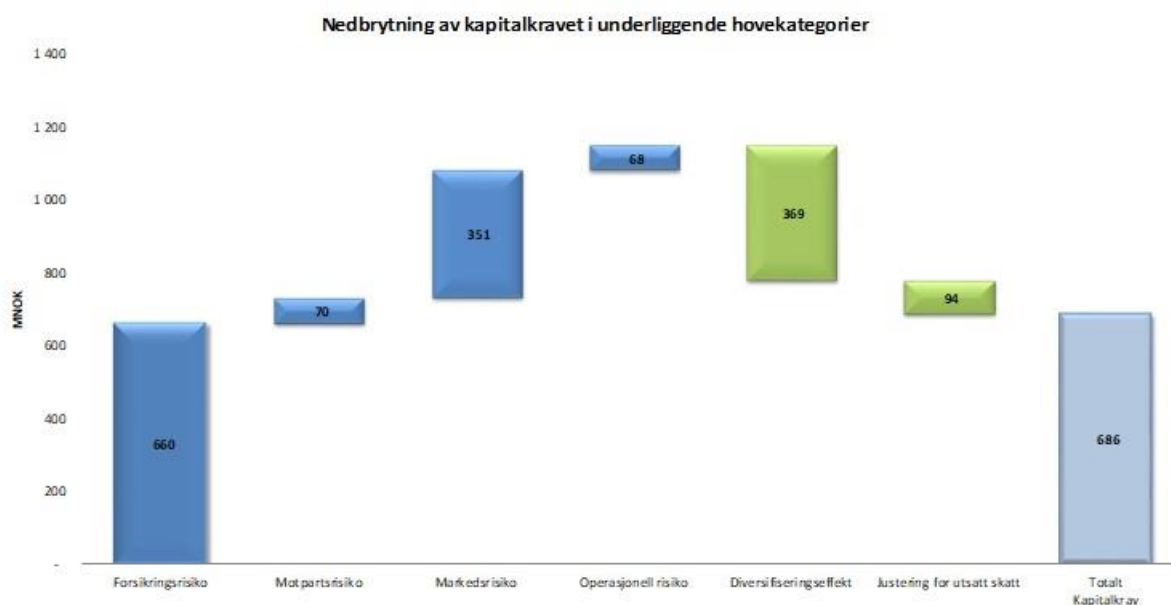
E.2 Solvenskapitalkrav og minstekapitalkrav

Frende Forsikring konsern har ved utgangen av 2016 et kapitalkrav i henhold til standardmodellen på MNOK 686 etter diversifiseringseffekter. Ansvarlig kapital utgjør MNOK 1 195, etter utbytte. Dette gir en solvensmargin på 190 % før utbytte og 174 % etter utbytte. Minstekapitalkravet er MNOK 311.

Analyse av kapitalkravet

Den klart største risikokategorien er forsikringsrisiko, som alene står for et kapitalkrav på MNOK 660. Dette utgjør i størrelsesorden 57 % av summen av kapitalkravet før diversifisering. Videre utgjør kapitalkravet knyttet til markedsrisiko MNOK 351, mens operasjonell risiko og motpartsrisiko utgjør henholdsvis MNOK 68 og MNOK 70.

Diversifiseringseffekter og justering for den tapsabsorberende evnen som en følge av utsatt skatteforpliktelse reduserer tapspotensialet med henholdsvis MNOK 367 og MNOK 93.

Figur 7: Figuren viser størrelsen på kapitalkravet for hver av de underliggende risikokategoriene. Beløp er oppgitt i MNOK.

Beregning av minstekapitalkravet

Vi benytter følgende input til å beregne minstekapitalkravet:

	Skadeforsikringsprodukter	
	Beste estimat av forsikringstekniske avsetninger (f.e.r)	Forfalt premie siste 12 måneder (f.e.r.)
Forsikring mot inntektstap	114	71
Yrkesskadeforsikring	147	42
Motorvognforsikring - ansvar	306	248
Motorvognforsikring - øvrig	87	417
Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	357	626
Ansvarsforsikring	46	16
Assistanseforsikring	63	115
Forsikring mot diverse økonomisk tap	4	15

Livsforsikringsprodukter		
	Beste estimat av forsikringstekniske avsetninger (f.e.r.)	Sum udekket risiko (f.e.r.)
Forpliktelser med overskuddsdeling - garanterte ytelser	169	
Forpliktelser med overskuddsdeling - fremtidige diskresjonære ytelser	0	
Forsikringsforpliktelser med investeringsvalg	2 681	
Andre livsforsikrings- og helseforsikringsforpliktelser, inkl. gjenforsikringsforpliktelser	303	
Sum udekket risiko for alle livsforsikringsforpliktelser, inkl. gjenforsikringsforpliktelser		118 444

E.3 Bruk av den durasjonsbaserte undermodulen for aksjerisiko ved beregningen av solvenskapitalkravet

Selskapet benytter ikke den durasjonsbaserte undermodulen for aksjerisiko.

E.4 Forskjeller mellom standardformelen og benyttede interne modeller

Selskapet benytter ikke interne modeller for beregning av det regulatoriske kapitalkravet.

E.5 Manglende oppfyllelse av minstekapitalkravet og manglende oppfyllelse av solvenskapitalkravet

Selskapet har oppfylt både minstekapitalkravet og solvenskapitalkravet i perioden.

E.6 Andre opplysninger

Selskapet har ingen andre vesentlige opplysninger.

Vedlegg: Kvantitativ del

S.02.01.01 - Balance Sheet

		Solvency II value	Statutory accounts value
		C0010	C0020
Assets			
Goodwill	R0010		0
Deferred acquisition costs	R0020		0
Intangible assets	R0030	0	59 936 110
Deferred tax assets	R0040	0	0
Pension benefit surplus	R0050	0	0
Property, plant & equipment held for own use	R0060	10 056 928	10 056 928
Investments (other than assets held for index-linked and unit-linked contracts)			
Property (other than for own use)	R0080	0	0
Holdings in related undertakings, including participations	R0090		
Equities	R0100	0	0
Equities - listed	R0110	0	0
Equities - unlisted	R0120	0	0
Bonds	R0130	2 046 614 231	2 039 908 358
Government Bonds	R0140	0	0
Corporate Bonds	R0150	2 046 614 231	2 039 908 358
Structured notes	R0160	0	0
Collateralised securities	R0170	0	0
Collective Investments Undertakings	R0180	1 134 002 943	1 133 964 151
Derivatives	R0190	0	-2 825 149
Deposits other than cash equivalents	R0200	0	0
Other investments	R0210	11 388 688	11 388 688
Assets held for index-linked and unit-linked contracts	R0220	2 680 744 799	2 680 744 799
Loans and mortgages	R0230	0	0
Loans on policies	R0240	0	0
Loans and mortgages to individuals	R0250	0	0
Other loans and mortgages	R0260	0	0
Reinsurance recoverables from:	R0270	106 903 427	112 961 036
Non-life and health similar to non-life	R0280	46 696 918	50 788 869
Non-life excluding health	R0290	17 048 146	23 383 575
Health similar to non-life	R0300	29 648 772	27 405 294
Life and health similar to life, excluding health and index-linked and unit-linked	R0310	60 206 509	62 172 167
Health similar to life	R0320	60 206 509	62 172 167
Life excluding health and index-linked and unit-linked	R0330	0	0
Life index-linked and unit-linked	R0340	0	0
Deposits to cedants	R0350	0	0
Insurance and intermediaries receivables	R0360	46 372 268	580 613 615
Reinsurance receivables	R0370	40 049 740	40 049 740
Receivables (trade, not insurance)	R0380	0	0
Own shares (held directly)	R0390	0	0
Amounts due in respect of own fund items or initial fund called up but not yet paid in	R0400	0	0
Cash and cash equivalents	R0410	56 890 795	56 890 795
Any other assets, not elsewhere shown	R0420	0	0
Total assets	R0500	6 133 023 819	6 723 689 071

Liabilities			
Technical provisions – non-life	R0510	1 256 143 021	1 860 823 648
Technical provisions – non-life (excluding health)	R0520	944 464 632	1 784 473 415
Technical provisions calculated as a whole	R0530	0	
Best Estimate	R0540	879 265 914	
Risk margin	R0550	65 198 718	
Technical provisions - health (similar to non-life)	R0560	311 678 388	76 350 233
Technical provisions calculated as a whole	R0570	0	
Best Estimate	R0580	287 985 948	
Risk margin	R0590	23 692 440	
Technical provisions - life (excluding index-linked and unit-linked)	R0600	551 280 233	647 907 903
Technical provisions - health (similar to life)	R0610	551 280 233	647 907 903
Technical provisions calculated as a whole	R0620	0	
Best Estimate	R0630	532 514 046	
Risk margin	R0640	18 766 186	
Technical provisions – life (excluding health and index-linked and unit-linked)	R0650	0	
Technical provisions calculated as a whole	R0660	0	
Best Estimate	R0670	0	
Risk margin	R0680	0	
Technical provisions – index-linked and unit-linked	R0690	2 619 399 862	2 680 744 799
Technical provisions calculated as a whole	R0700	0	
Best Estimate	R0710	2 609 034 610	
Risk margin	R0720	10 365 252	
Other technical provisions	R0730		
Contingent liabilities	R0740	0	0
Provisions other than technical provisions	R0750	73 480 772	73 480 772
Pension benefit obligations	R0760	27 616 691	27 616 691
Deposits from reinsurers	R0770	0	0
Deferred tax liabilities	R0780	92 877 695	50 586 987
Derivatives	R0790	2 825 149	0
Debts owed to credit institutions	R0800	0	0
Financial liabilities other than debts owed to credit institutions	R0810	0	0
Insurance & intermediaries payables	R0820	0	0
Reinsurance payables	R0830	62 687 176	62 687 176
Payables (trade, not insurance)	R0840	24 401 134	144 401 134
Subordinated liabilities	R0850	0	0
Subordinated liabilities not in Basic Own Funds	R0860	0	0
Subordinated liabilities in Basic Own Funds	R0870	0	0
Any other liabilities, not elsewhere shown	R0880	107 301 917	47 201 917
Total liabilities	R0900	4 818 013 650	5 595 451 027
Excess of assets over liabilities	R1000	1 315 010 169	1 128 238 044

S.05.01.01 – Premiums, claims and expenses by line of business

	Line of Business for: non-life insurance and reinsurance obligations (direct business and accepted proportional reinsurance)											Total	
	Income protection insurance	Workers' compensation insurance	Motor vehicle liability insurance	Other motor insurance	Marine, aviation and transport insurance	Fire and other damage to property insurance	General liability insurance	Credit and suretyship insurance	Legal expenses insurance	Assistance	Miscellaneous financial loss		
	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0200	
Premiums written													
Gross - Direct Business	R0110	90 331 241	42 371 610	251 426 380	422 373 570	0	646 524 750	16 213 850	0	0	117 015 250	14 941 270	1 601 197 921
Gross - Proportional reinsurance accepted	R0120	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Reinsurers' share	R0140	586 437	967 572	4 107 000	6 836 222	0	20 663 849	398 515	0	0	2 709 071	277 282	36 945 948
Net	R0200	89 744 803	41 404 038	247 319 380	415 537 348	0	625 860 901	16 015 335	0	0	114 306 179	14 663 988	1 564 851 972
Premiums earned													
Gross - Direct Business	R0210	93 734 128	41 033 320	242 985 140	403 441 790	0	617 889 950	15 680 030	0	0	110 705 740	13 750 130	1 539 220 228
Gross - Proportional reinsurance accepted	R0220	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Reinsurers' share	R0240	17 490 831	694 593	2 766 024	4 593 580	0	16 772 418	147 599	0	0	1 873 975	174 643	44 514 262
Net	R0300	76 243 297	40 338 727	240 219 116	398 848 210	0	601 117 532	15 532 431	0	0	108 831 765	13 575 487	1 494 705 966
Claims incurred													
Gross - Direct Business	R0310	39 264 097	41 781 448	146 290 194	264 228 640	0	405 227 235	27 046 123	0	0	87 951 677	9 857 957	1 021 647 371
Gross - Proportional reinsurance accepted	R0320	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Reinsurers' share	R0340	8 312 957	0	-1 333 840	-11 048	0	3 063 226	0	0	0	0	0	10 031 295
Net	R0400	30 951 140	41 781 448	147 624 034	254 239 888	0	402 164 009	27 046 123	0	0	87 951 677	9 857 957	1 011 616 076
Changes in other technical provisions													
Gross - Direct Business	R0410	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Gross - Proportional reinsurance accepted	R0420	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Reinsurers' share	R0440	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Net	R0500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Expenses incurred													
Administrative expenses	R0550	29 273 035	9 784 552	57 644 040	92 810 131	0	139 774 814	4 792 712	0	0	25 130 266	3 217 737	862 427 688
Gross - Direct Business	R0610	23 026 340	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23 026 340
Gross - Proportional reinsurance accepted	R0620	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Reinsurers' share	R0640	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Net	R0700	23 026 340	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23 026 340
Gross - Direct Business	R0710	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Gross - Proportional reinsurance accepted	R0720	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Reinsurers' share	R0740	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Net	R0800	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Claims management expenses													
Gross - Direct Business	R0810	997 135	2 331 013	9 873 147	13 910 846	0	19 969 501	1 940 400	0	0	4 507 768	507 095	54 036 907
Gross - Proportional reinsurance accepted	R0820	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reinsurers' share	R0840	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Net	R0900	997 135	2 331 013	9 873 147	13 910 846	0	19 969 501	1 940 400	0	0	4 507 768	507 095	54 036 907
Acquisition expenses													
Gross - Direct Business	R0910	2 918 551	4 503 492	26 723 001	44 892 224	0	68 716 264	1 723 299	0	0	12 437 035	1 588 042	163 501 906
Gross - Proportional reinsurance accepted	R0920	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Reinsurers' share	R0940	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Net	R1000	2 918 551	4 503 492	26 723 001	44 892 224	0	68 716 264	1 723 299	0	0	12 437 035	1 588 042	163 501 906
Overhead expenses													
Gross - Direct Business	R1010	2 331 008	2 950 448	21 047 892	34 007 061	0	51 089 049	1 129 013	0	0	8 185 463	1 122 600	121 862 535
Gross - Proportional reinsurance accepted	R1020	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Reinsurers' share	R1040	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Net	R1100	2 331 008	2 950 448	21 047 892	34 007 061	0	51 089 049	1 129 013	0	0	8 185 463	1 122 600	121 862 535
Other expenses	R1200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total expenses	R1300	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	862 427 688

		for: life insurance		Total
		Health insurance	Index-linked and unit-linked insurance	
		C0210	C0300	C0300
Premiums written				
Gross	R1410	407 862 326	310 946 792	718 809 118
Reinsurers' share	R1420	-	-	-
Net	R1500	407 862 326	310 946 792	718 809 118
Premiums earned				
Gross	R1510	407 862 326	310 946 792	718 809 118
Reinsurers' share	R1520	33 311 785	-	33 311 785
Net	R1600	374 550 541	310 946 792	685 497 333
Claims incurred				
Gross	R1610	130 948 804	-	130 948 804
Reinsurers' share	R1620	21 719 791	-	21 719 791
Net	R1700	109 229 013	-	109 229 013
Changes in other technical provisions				
Gross	R1710	-	-	-
Reinsurers' share	R1720	-	-	-
Net	R1800	-	-	-
Expenses incurred				
Administrative expenses	R1900	190 530 159	-	190 530 159
Gross	R1910	190 530 159	-	190 530 159
Reinsurers' share	R1920	-	-	-
Net	R2000	190 530 159	-	190 530 159
Investment management expenses				
Gross	R2010	-	-	-
Reinsurers' share	R2020	-	-	-
Net	R2100	-	-	-
Claims management expenses				
Gross	R2110	-	-	-
Reinsurers' share	R2120	-	-	-
Net	R2200	-	-	-
Acquisition expenses				
Gross	R2210	-	-	-
Reinsurers' share	R2220	-	-	-
Net	R2300	-	-	-
Overhead expenses				
Gross	R2310	-	-	-
Reinsurers' share	R2320	-	-	-
Net	R2400	-	-	-
Other expenses				
Total expenses	R2500	-	-	-
Total amount of surrenders	R2600	-	-	190 530 159
Total amount of surrenders	R2700	-	-	-

S.23.01 – Ansvarlig capital

	Total	Tier 1 - unrestricted	Tier 1 - restricted	Tier 2	Tier 3
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
Basic own funds before deduction for participations in other financial sector					
Ordinary share capital (gross of own shares)	R0010	676 000 000	676 000 000		-
Non-available called but not paid in ordinary share capital at group level	R0020				
Share premium account related to ordinary share capital	R0030	80 688 618	80 688 618		-
Initial funds, members' contributions or the equivalent basic own - fund item for mutual and mutual-type undertakings	R0040				-
Subordinated mutual member accounts	R0050				
Non-available subordinated mutual member accounts at group level	R0060				
Surplus funds	R0070				
Non-available surplus funds at group level	R0080				
Preference shares	R0090				
Non-available preference shares at group level	R0100				
Share premium account related to preference shares	R0110				
Non-available share premium account related to preference shares at group level	R0120				
Reconciliation reserve	R0130	393 126 811	393 126 811		
Subordinated liabilities	R0140				
Non-available subordinated liabilities at group level	R0150				
An amount equal to the value of net deferred tax assets	R0160				
The amount equal to the value of net deferred tax assets not available at the group level	R0170				
Other items approved by supervisory authority as basic own funds not specified above	R0180	45 194 740		45 194 740	
Non available own funds related to other own funds items approved by supervisory authority	R0190				
Minority interests (if not reported as part of a specific own fund item)	R0200				
Non-available minority interests at group level	R0210				
Own funds from the financial statements that should not be represented by the reconciliation reserve and do not meet the criteria to be classified as Solvency II own funds					
Own funds from the financial statements that should not be represented by the reconciliation reserve and do not meet the criteria to be classified as Solvency II own funds	R0220				
Deductions					
Deductions for participations in other financial undertakings, including non-regulated undertakings carrying out financial activities	R0230				
whereof deducted according to art 228 of the Directive 2009/138/EC	R0240				
Deductions for participations where there is non-availability of information (Article 229)	R0250				
Deduction for participations included by using D&A when a combination of methods is used	R0260				
Total of non-available own fund items	R0270				
Total deductions	R0280				
Total basic own funds after deductions	R0290	1 195 010 169	1 149 815 429	-	45 194 740
Ancillary own funds					
Unpaid and uncalled ordinary share capital callable on demand	R0300				
Unpaid and uncalled initial funds, members' contributions or the equivalent basic own fund item for mutual and mutual - type undertakings, callable on demand	R0310				
Unpaid and uncalled preference shares callable on demand	R0320				
A legally binding commitment to subscribe and pay for subordinated liabilities on demand	R0330				
Letters of credit and guarantees under Article 96(2) of the Directive 2009/138/EC	R0340				
Letters of credit and guarantees other than under Article 96(2) of the Directive 2009/138/EC	R0350				
Supplementary members calls under first subparagraph of Article 96(3) of the Directive 2009/138/EC	R0360				
Supplementary members calls - other than under first subparagraph of Article 96(3) of the Directive 2009/138/EC	R0370				
Non available ancillary own funds at group level	R0380				
Other ancillary own funds	R0390				
Total ancillary own funds	R0400				
Own funds of other financial sectors					
Credit institutions, investment firms, financial institutions, alternative investment fund manager, financial institutions	R0410				
Institutions for occupational retirement provision	R0420				
Non regulated entities carrying out financial activities	R0430				
Total own funds of other financial sectors	R0440				
Own funds when using the D&A, exclusively or in combination of method 1					
Own funds aggregated when using the D&A and combination of method	R0450				
Own funds aggregated when using the D&A and combination of method net of IGT	R0460				
Total available own funds to meet the consolidated group SCR (excluding own funds from other financial sector and from the undertakings included via D&A)	R0520	1 195 010 169	1 149 815 429	-	45 194 740
Total available own funds to meet the minimum consolidated group SCR	R0530	1 169 314 088	1 149 815 429	-	19 498 659
Total eligible own funds to meet the consolidated group SCR (excluding own funds from other financial sector and from the undertakings included via D&A)	R0560	1 195 010 169	1 149 815 429	-	45 194 740
Total eligible own funds to meet the minimum consolidated group SCR	R0570	1 169 314 088	1 149 815 429	-	19 498 659
Consolidated Group SCR	R0590	685 961 683			
Minimum consolidated Group SCR	R0610	308 682 757			
Ratio of Eligible own funds to the consolidated Group SCR (excluding other financial sectors and the undertakings included via D&A)	R0630	174 %			
Ratio of Eligible own funds to Minimum Consolidated Group SCR	R0650	379 %			
Total eligible own funds to meet the group SCR (including own funds from other financial sector and from the undertakings included via D&A)	R0660	1 195 010 169	1 149 815 429	0	45 194 740
SCR for entities included with D&A method	R0670				
Group SCR	R0680	685 961 683			
Ratio of Eligible own funds to group SCR including other financial sectors and the undertakings included via D&A	R0690	174 %			
		C0060			
Reconciliation reserve					
Excess of assets over liabilities	R0700	1 315 010 169			
Own shares (held directly and indirectly)	R0710	-			
Foreseeable dividends, distributions and charges	R0720	120 000 000			
Other basic own fund items	R0730	801 883 358			
Adjustment for restricted own fund items in respect of matching adjustment portfolios and ring fenced funds	R0740	-			
Other non available own funds	R0750				
Reconciliation reserve	R0760	393 126 811			
Expected profits					
Expected profits included in future premiums (EPIFP) - Life business	R0770	136 364 036			
Expected profits included in future premiums (EPIFP) - Non-life business	R0780	76 223 219			
Total Expected profits included in future premiums (EPIFP)	R0790	212 587 255			

S.25.01.01 – Basic Solvency Capital Requirement

		Net solvency capital requirement	Gross solvency capital requirement	Allocation from adjustments due to RFF and Matching adjustments portfolios
		C0030	C0040	C0050
Market risk	R0010	350 619 671	350 619 671	
Counterparty default risk	R0020	69 694 701	69 694 701	
Life underwriting risk	R0030	57 273 657	57 273 657	
Health underwriting risk	R0040	194 052 819	194 052 819	
Non-life underwriting risk	R0050	409 075 874	409 075 874	
Diversification	R0060	-368 754 590	-368 754 590	
Intangible asset risk	R0070			
Basic Solvency Capital Requirement	R0100	711 962 133	711 962 133	

		Value
		C0100
Adjustment due to RFF/MAP nSCR aggregation	R0120	
Operational risk	R0130	67 676 791
Loss-absorbing capacity of technical provisions	R0140	
Loss-absorbing capacity of deferred taxes	R0150	-93 677 240
Capital requirement for business operated in accordance with Art. 4 of Directive 2003/41/EC	R0160	
Solvency Capital Requirement excluding capital add-on	R0200	685 961 683
Capital add-ons already set	R0210	
Solvency capital requirement for undertakings under consolidated method	R0220	685 961 683
Other information on SCR		
Capital requirement for duration-based equity risk sub-module	R0400	
Total amount of Notional Solvency Capital Requirements for remaining part	R0410	
Total amount of Notional Solvency Capital Requirements for ring fenced funds	R0420	
Total amount of Notional Solvency Capital Requirements for matching adjustment portfolios	R0430	
Diversification effects due to RFF nSCR aggregation for article 304	R0440	
Method used to calculate the adjustment due to RFF/MAP nSCR aggregation	R0450	No adjustment {s2c_AP:x38}
Net future discretionary benefits	R0460	
Minimum consolidated group solvency capital requirement	R0470	308 682 757
Information on other entities		
Capital requirement for other financial sectors (Non-insurance capital requirements)	R0500	
Capital requirement for other financial sectors (Non-insurance capital requirements) - Credit institutions, investment firms and financial institutions, alternative investment funds managers, UCITS management companies	R0510	
Capital requirement for other financial sectors (Non-insurance capital requirements) - Institutions for occupational retirement provisions	R0520	
Capital requirement for other financial sectors (Non-insurance capital requirements) - Capital requirement for non-regulated entities carrying out financial activities	R0530	
Capital requirement for non-controlled participation requirements	R0540	
Capital requirement for residual undertakings	R0550	
Overall SCR		
SCR for undertakings included via D and A	R0560	
Solvency capital requirement	R0570	685 961 683

S.32.01.01 – Undertakings in the scope of the group

Identification code of the undertaking	Country	Legal Name of the undertaking	Type of undertaking	Legal form	Category (mutual/non mutual)	Supervisory Authority	Total Balance Sheet (for (re)insurance undertakings)	Total Balance Sheet (for other regulated undertakings)	Total Balance Sheet (non-regulated undertakings)	Written premiums net of reinsurance ceded under IFRS or local GAAP for (re)insurance undertakings	Turn over defined as the gross revenue under IFRS or local GAAP for other types of undertakings or insurance holding companies	Underwriting performance	Investment performance	Total performance
C0020	C0010	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160
SC/991410325	NORWAY {s2c_GA:NO}	Frende Holding AS	Insurance holding company as defined in Art. 212§ [f] of Directive 2009/138/EC {s2c_SE:x41}	Aksjeselskap	Non-mutual {s2c_SE:x58}	Finanstilsynet	936 434 635	-	-	-	-	-	125 008 898	124 652 968
SC/991436960	NORWAY {s2c_GA:NO}	Frende Skadeforsikring AS	Non-life insurer {s2c_SE:x57}	Aksjeselskap	Non-mutual {s2c_SE:x58}	Finanstilsynet	1 991 311 374	-	-	1 444 746 312	-	109 290 075	83 693 749	192 983 825
SC/991437126	NORWAY {s2c_GA:NO}	Frende Livsforsikring AS	Composite insurer {s2c_SE:x9}	Aksjeselskap	Non-mutual {s2c_SE:x58}	Finanstilsynet	3 285 851 446	-	-	808 921 838	-	111 252 498	8 674 536	119 969 034

Identification code of the undertaking	Country	Legal Name of the undertaking	Accounting standard	% capital share	% used for the establishment of consolidated accounts	% voting rights	Other criteria	Level of influence	Proportional share used for group solvency calculation	Yes/No	Date of decision if art. 214 is applied	Method used and under method 1, treatment of the undertaking
C0020	C0010	C0040	C0170	C0180	C0190	C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260
SC/991410325	NORWAY {s2c_GA:NO}	Frende Holding AS	Local GAAP {s2c_AM:x50}							Included into scope of group supervision {s2c_CS:x19}		Method 1: Full consolidation {s2c_CS:x10}
SC/991436960	NORWAY {s2c_GA:NO}	Frende Skadeforsikring AS	Local GAAP {s2c_AM:x50}	100,00 %	100,00 %	100,00 %		Dominant {s2c_CS:x17}		Included into scope of group supervision {s2c_CS:x19}		Method 1: Full consolidation {s2c_CS:x10}
SC/991437126	NORWAY {s2c_GA:NO}	Frende Livsforsikring AS	Local GAAP {s2c_AM:x50}	100,00 %	100,00 %	100,00 %		Dominant {s2c_CS:x17}		Included into scope of group supervision {s2c_CS:x19}		Method 1: Full consolidation {s2c_CS:x10}